

Gent de casa

NORBERT TOMÀS I BILBENY. EDITOR, FOTÒGRAF I GESTOR CULTURAL

“La tradició dels calendaris de pronòstics passa de pares a fills”

NORBERT TOMÀS

AUTOFITXA

Em dic **Norbert Tomàs i Bilbeny**. Vaig néixer a Barcelona l'any 1962 i des que em vaig casar amb la filla d'una família menorquina visit l'illa tots els estius el que m'ha duit a interessar-me per la seva cultura fins al punt de publicar el llibre d'obra personal fotogràfica “Escenografies de l'oblit” amb imatges d'espais maonesos. La meua formació és musical i de belles arts.

SIA PONS

Maó

Què és un calendari de pronòstics?
Els continguts d'aquests calendaris antics (senzilles publicacions en format de quadern) coneguts també com almanacs, pronòstics i llunaris són molt diversos. A part del calendari normal, és a dir, dies, setmanes i mesos, recollen dades astronòmiques, com les llunacions, els eclipsis de sol i de lluna, o altres aspectes més pragmàtics per a la vida quotidiana com són el santoral, les festes movibles i les fires.

Quin origen tenen?

A Catalunya coneixem l'existència d'almanacs impresos, i per tant, més o menys a l'abast del poble, a partir del segle XV. Els seus consumidors eren el clergat, notaris, pagesos i tota persona que tingués necessitat de conèixer el calendari i les seves particularitats per qüestions relacionades amb les seves tasques professionals, econòmiques o de subsistència. Aquest costum d'editar almanacs va arrelar amb força a la segona meitat del segle XIX i, ha arribat al segle XX.

Enguany celebren el 150 aniversari

del Calendari dels Pagesos d'àmbit català amb una edició especial que està tenint molt bona recepció. A què es deu aquest interès tant gran per aquest tipus de calendaris?

Aquest calendari l'havien comprat tota la vida la pagesia catalana com a eina de gran utilitat per a la seva informació de calendari, pronòstics del temps, llunacions, informació de fires i mercats i consells agrícoles. Amb el temps el costum de comprar-lo ha anat passant de pares a fills en aquelles famílies que els hi agrada reconèixer les seves arrels de cultura tradicional i popular fins al punt que s'ha convertit en una tradició i en un objecte de patrimoni etnogràfic català. De l'edició especial n'hem editat 75.000 exemplars.

Vostè té coneixement d'antics calendaris de pronòstics a Balears i a Menorca, on encara se'n segueixen publicant. Quin és el seu projecte per a la recuperació dels menorquins?

Tinc constància que quatre anys abans que el Calendari dels Pagesos va aparèixer el “Calendario astronómico, religioso y recreativo de

las Islas Baleares. Mallorca, Menorca e Ibiza para el año 1857”. S'edita precisament a Barcelona.

Hi havia una situació de monopoli estatal durant el període absolutista de Ferran VII, en què aboli la llibertat de premsa. En època d'Isabel II es publicà la llei que alliberaria els almanacs del monopoli estatal fet que va esperonar els impressors, amb visió de negoci, a realitzar calendaris amb continguts de tota mena: satírics, polítics, literaris, meteorològics, religiosos, etcètera. Podem dir que el “Parenòstic Mariner” que edita actualment el Govern de les Illes Balears es hereu d'aquelles antigues publicacions.

Com és que edita una cosa tant antiga?

L'any 1975 Estanislaou Tomàs Morera, el meu pare, va comprar els drets del Calendari dels Pagesos. L'entrada de Tomàs en el Calendari no era casual, ja que per herència familiar era l'editor del Calendario el Ermitaño de los Pirineos, creat per Antoni Maria Morera de La Salut (Barcelona) el 1875.